

گفت‌وگو

کارشناس حوزه علم و فناوری در گفت‌وگو با «جوان»:

سازوکار تولید بار اول بستر افزایش راندمان تولید و تاب‌آوری در برابر تحریم‌هاست

کارشناس حوزه علم و فناوری معتقد است سازوکار تولید بار اول، استراتژی محوری برای توسعه صنعتی مبتنی بر دانش و فناوری است. این سازوکار با تقویت همکاری بین شرکت‌های دانش‌بنیان و صنایع بزرگ، بومی‌سازی موفق و در نتیجه خودکفایی، صرفه‌جویی در هزینه‌ها، فرصت‌های صادراتی، افزایش راندمان تولید و تاب‌آوری در برابر تحریم‌ها را ممکن می‌سازد. علاوه بر این، سازوکار تولید بار اول همچنین نوآوری و پیشرفت‌های تکنولوژی‌کنی را ایجاد می‌کند.

سازوکار تولید بار اول نشان‌دهنده یک استراتژی صنعتی مهم است که همکاری بین شرکت‌های دانش‌بنیان و صنایع بزرگ در یک کشور را تقویت می‌کند. این سازوکار اجرای سناریوهای بومی‌سازی را تسهیل و بومی‌سازی موفق تجهیزات و فناوری استراتژیک را امکان‌پذیر می‌کند. این راهبرد با بهره‌گیری از دانش و فناوری موجب توسعه صنعتی، خودکفایی، فرصت‌های صادراتی، صرفه‌جویی در هزینه‌ها، افزایش راندمان تولید و کاهش تأثیر تحریم‌ها بر فروش تجهیزات استراتژیک به کشور می‌شود. در ادامه پیرامون اهمیت سازوکار تولید بار اول و تأثیر آن بر دانش‌بنیان‌های بزرگ کشور با آقای علی پاشایی‌بیدار، کارشناس حوزه علم و فناوری به گفت‌وگو پرداختیم.

علی پاشایی‌بیدار، کارشناس حوزه علم و فناوری در گفت‌وگو با «جوان» در رابطه با خودکفایی در فرایند تولید گفت: سازوکار تولید بار اول نقش مهمی در افزایش خودکفایی در فرایند تولید دارد. شرکت‌های دانش‌بنیان با بومی‌سازی تجهیزات و فناوری استراتژیک به کاهش وابستگی به واردات کمک می‌کنند. این امر اتکا به تأمین‌کنندگان خارجی را کاهش می‌دهد و توانایی کشور را برای تأمین نیازهای صنعتی خود در داخل افزایش می‌دهد. خودکفایی نه تنها بخش صنعتی داخلی را تقویت می‌کند، بلکه آسیب‌پذیری در برابر اختلالات در زنجیره تأمین جهانی را کاهش می‌دهد و اکوسیستم صنعتی پایدارتر و انعطاف‌پذیرتر را تضمین می‌کند.

وی ادامه داد: یکی از مزایای قابل توجه سازوکار تولید بار اول کاهش شدید هزینه‌های تولید در مقایسه با واردات تجهیزات استراتژیک تحریم شده است. هنگامی که کشورها با تحریم یا محدودیت‌های تجاری مواجه می‌شوند، واردات برخی تجهیزات ممکن است چالش‌برانگیز یا حتی ممنوع شود. در چنین مواقعی شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند وارد عمل شوند و تولید تجهیزات مورد نیاز را بومی‌سازی کنند و نیازی به واردات پرهزینه نداشته باشند. این بومی‌سازی به طور قابل توجهی هزینه‌های تولید را کاهش می‌دهد و به صرفه‌جویی در هزینه کلی برای صنعت کمک می‌کند.

این کارشناس تصریح کرد: تلاش‌های موفق بومی‌سازی از طریق سازوکار تولید بار اول نه تنها خودکفایی را ارتقا می‌دهد بلکه فرصت‌های صادراتی را نیز ایجاد می‌کند. هنگامی که یک کشور به بومی‌سازی دست یابد، شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند از تخصص خود برای تبدیل شدن به تولیدکنندگان و صادرکنندگان تجهیزات بومی‌سازی شده استفاده کنند. این امر به آنها اجازه می‌دهد به بازارهای جهانی دسترسی داشته باشند و پایگاه مشتریان خود را گسترش دهند و به تولید درآمد و رشد اقتصادی کمک کنند.

پاشایی‌بیدار با اشاره به اهمیت استراتژیک برای خنثی کردن و مقابله با تحریم‌های هدفمند فروش تجهیزات راهبردی اظهار نظر کرد: با بومی‌سازی تجهیزات و فناوری استراتژیک، شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند راه‌حلهایی برای برآورده‌کردن نیازهای صنعت خاص طراحی کنند. این سفارشی‌سازی به افزایش بهره‌وری عملیاتی، بهبود بهره‌وری و ساده‌سازی فرایندهای صنعتی منجر می‌شود.

وی افزود: تجهیزات بومی‌سازی‌شده را می‌توان برای زمینه محلی بهینه کرد و در نتیجه عملیات روان‌تر، کاهش زمان خرابی و خروجی کلی تولید بالاتر می‌شود و در نهایت سازوکار تولید بار اول باعث افزایش راندمان تولید در صنایع بزرگ می‌شود. همچنین در کشورهایی مثل ایران که با تحریم‌های اقتصادی مواجه هستند، سازوکار تولید بار اول به‌ایزاری استراتژیک برای خنثی‌کردن و مقابله با تحریم‌های هدفمندفروش تجهیزات راهبردی تبدیل می‌شود. علاوه بر این، صادرات تجهیزات بومی‌سازی‌شده نیز شهرت کشور را به عنوان یک مرکز قابل اعتماد برای تولید و نوآوری‌های فناوری افزایش می‌دهد.

پاشایی‌بیدار ادامه داد: سازوکار تولید بار اول دانش‌بنیان، صنایع بزرگ کشور را تقویت و همکاری بین شرکت‌های دانش‌بنیان و صنایع بزرگ، انتقال دانش فنی و تخصص را تسهیل می‌کند. شرکت‌های دانش‌بنیان از طریق پروژه‌های مشترک می‌توانند راه‌حل‌های نوآورانه و فناوری‌های پیشرفته خود را به اشتراک بگذارند و توانایی‌های صنایع بزرگ را غنی کنند. این انتقال دانش، یک حلقه باخورد مثبت ایجاد می‌کند که منجر به نوآوری و توسعه بیشتر در بخش صنعتی می‌شود.

دانش‌بنیان محور شدن صنایع بزرگ یکی از مهم‌ترین مسیرهای تحقق توسعه صنعتی به‌شمار می‌رود و مهم‌ترین محورهای کلیدی موضوعات حوزه دانش‌بنیان‌شدن صنایع نیز مرتبط با بومی‌سازی تجهیزات راهبردی و فناوری‌ها در لبه‌علم و دانش است. اولین و مهم‌ترین آورده بومی‌سازی، بی‌نیازی از واردات و کاهش ارزبری آن است. با توجه به بومی‌سازی انجام‌شده و میزان موفقیت آن، در بقیه صنایع و موارد مشابه نیز تجهیز ی فناوری بومی‌سازی‌شده، مورد استفاده قرار می‌گیرد و پس از بومی‌سازی کامل در داخل، سراغ بازارهای جدید صادراتی خواهیم رفت. در صفحه پیش‌رو به بررسی این موضوع پرداخته‌ایم.

□□□

کار گروه تولید بار اول با شناسایی دقیق نیاز صنعت و توانمندی همه شرکت‌های دانش‌بنیان بر فرایند صفر تا صد تولید بار اول تجهیز صنعتی نظارت می‌کند و این نظارت مهم به‌عنوان تنظیم‌گر (رگولاتور) بین صنعت و اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان است و مسیر بومی‌سازی را نیز هموارتر می‌کند. مهم‌ترین بخش تولید بار اول، بازارسازی تضمینی برای شرکت‌های دانش‌بنیان در جهت انجام فرایند بومی‌سازی در حوزه فروش تجهیزات و فناوری‌های راهبردی می‌شود نیاز صنعت است. همچنین مسئله تولید بار اول علاوه بر اینکه بسیار مهم و سازوکار منحصربه‌فرد و موفق در بومی‌سازی تجهیزات و فناوری‌های استراتژیک است، زمینه‌ساز دانش‌بنیان‌شدن صنایع بزرگ، افزایش بهره‌وری، صرفه‌جویی ارزی و خودکفایی در فرایند تولیدات صنعتی کشور خواهد شد که در ادامه با سازوکار موفق اجرایی و به‌ثمر نشستن تلاش تولید بار اول، به توسعه ظرفیت صادرات تجهیزات و خدمات فنی و مهندسی به کشورهای همسایه نیز خواهد رسید.

□□□

مسیر دانش‌بنیان‌شدن صنایع و دستیابی به تولید بار اول، یکی از محورهای کلیدی و سناریوهای مهمی است، که امروز با کمک قانون چشم‌انداز تولید دانش‌بنیان و سازوکار تولید بار اول در حال تحقق است. سازوکار تولید بار اول، تنها سناریوی موفق بومی‌سازی اجراشده در کشور است و به دلیل تناسب بین هدف تعیین‌شده سازوکار اجراشده، می‌توان نقش تولید بار اول را به عنوان محوری‌ترین سناریوی بومی‌سازی در کشور معرفی کرد. این سازوکار مهم کلیدی‌ای اما در قانون چشم‌تولید دانش‌بنیان و برنامه هفتم توسعه دوسری یک رویکرد اجرایی به خود گرفته‌اند و یک مزیت نسبی بزرگ برای مدیران صنایع و دستگاه‌های دولتی مرتبط با صنعت و همچنین شرکت‌های دانش‌بنیان ایجاد کرده است، همانطور که اشاره مسیر بومی‌سازی یک تجهیز مبتنی‌پیچیده‌وبرای هر تجهیز مهم‌ترین مشکل کار بوده است. بنابراین مسیر بومی‌سازی کاملاً منطبق با همین پیش‌قدمی و در عین حال یکشا و منحصربه‌فرد بودن، باید طراحی شود.

و شاید مهم‌ترین بخش تولید بار اول، بازارسازی تضمینی برای شرکت‌های دانش‌بنیان در جهت انجام فرایند بومی‌سازی در حوزه فروش تجهیزات وفناوری‌های راهبردی موردنیاز صنعت است. مسئله بعدی بحث ارتباط یک شرکت دانش‌بنیان بدون تجربه‌یلا در فروش خدمات و محصولات خود با یک شرکت بزرگ صنعتی و دولتی است. مشتری اصلی تولید بار اول شرکت‌های متعلق به دولت و شرکت‌های صنعتی بزرگ مرتبط با دولت هستند و همین بخش اولین و شاید مهم‌ترین مشکل کار بوده است. اولین نقطه همکاری بااین شرکت‌ها، مسئله برندشدن در قانون مناقصات است. برگزاری مناقصه و شرایط پیچیده وثیقه‌گذاری و همچنین شرایط پذیرفته‌شدن برای مناقصه برای یک شرکت دانش‌بنیان نوبا بسیار سخت و تقریباً غیرممکن است و یکی از مشکلات شکست‌خوردن فرایندهای قبلی بومی‌سازی دقیقاً تداوم این شرایط بوده است، در همین مرحله سازوکار تولید بار اول بومی‌سازی تجهیزات کلیدی و راهبردی صنعت، مسئله ترک تشریفات از برگزاری مناقصه را برای شرکت‌های دانش‌بنیان مورد تأیید معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری ایجاد کرده است. این ویژگی کلیدی موجب

اقتصادسازی

سرویس اقتصادی ۶۰-۸۸۵۳۳

«جوان» آورده‌های مسیر «تولید بار اول» را واکاوی می‌کند

عبور صنایع از «نشدنی»ها با تولید بار اول

تولید بار اول، زمینه‌ساز دانش‌بنیان‌شدن صنایع بزرگ، افزایش بهره‌وری، صرفه‌جویی ارزی و خودکفایی در فرایند تولیدات صنعتی است

تولید بار اول تجهیزات صنعتی به «جوان» می‌گوید: «بومی‌سازی نه تنها به نفع صنایع داخلی است بلکه فرصت‌هایی را برای صادرات فناوری و دانش ایجاد می‌کند. هنگامی که بومی‌سازی به دست آمد، شرکت‌ها می‌توانند بازارهای صادراتی جدید را کشف کنند و به صادرکنندگان فناوری و دانش تبدیل شوند. این امر جریان‌های درآمدی را گسترش، شهرت کشور را به عنوان یک مرکز نوآورانه افزایش و تنوع اقتصادی را ارتقا می‌دهد.»

وی می‌افزاید: «مکانیسم تولید بار اول یک راهبرد حیاتی برای دستیابی به اهداف بومی‌سازی است. در راستای تولید بار اول کالاهای فناورانه در قالب ماده ۱۰ قانون مجامع است. موجب شده است چند برابر هزینه برای صنعت کشور ایجاد شود و صنعت نیز در این زمینه به مشکل خورده و بزمانند این تولید بار اول است.»

این نماینده مجلس در ادامه با اشاره به اهمیت تولید بار اول فرایند چشم‌تولید دانش‌بنیان تصریح می‌کند: «به منظور مقابله هدفمند با این نظام تحریمی و در جهت حل مشکل محدودیت عرضه این اقلام و فناوری‌های استراتژیک و گلوگاهی، ما نیز باید با کمک شرکت‌های دانش‌بنیان به تولید بار اول این اقلام بپردازیم و به بومی‌سازی فناوری اقدام کنیم.»

میرتاج‌الدینی، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس خاطر‌نشان می‌کند: «راهکار تولید بار اول که راهکاری آزموده‌شده و موفقیت‌آمیز است، در زمینه خنثی‌کردن تحریم‌ها بسیار راهگشا خواهد بود و ورود فناوری به صنایع و دانش‌بنیان‌شدن صنایع بزرگ کشور را تحقق خواهد بخشید. در همین رو تولید بار اول و ترک تشریفات مرتبط بااین موضوع به کاهش اثرات تحریم در صنعت و اقتصاد کشور کمک خواهد کرد و در نهایت نیز با تولید بار اول موفق تجهیز راهبردی و موردنیاز کشور، یک قدم مهم در زمینه کاهش استفاده از منابع ارزی کشور و افزایش خودکفایی راهبردی به کشور خواهد کرد.»

این کارشناس تصریح می‌کند: «مزایای تولید بار اول برای مدیران صنعت، سازمان‌های دولتی و شرکت‌های دانش‌بنیان بسیار متنوع و زیاد است. بازاربایی تضمینی

خنثی‌کردن تحریم‌های کشور با کمک قانون تولید بار اول

محمدرضا میرتاج‌الدینی، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس در رابطه با اهمیت بومی‌سازی تجهیزات و فناوری‌های راهبردی صنعت به «جوان» می‌گوید: «یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که در قانون چشم‌تولید دانش‌بنیان به آن اشاره شده و مورد توجه قرار گرفته است، مسئله مربوط به حوزه بومی‌سازی تجهیزات و فناوری‌های استراتژیک موردنیاز صنعت بوده که با کار گروه و سناریوی مبتنی بر تولید بار اول به سرانجام رسیده است.»

وی در رابطه به هزینه‌بالای عدم‌تولید بار اول تجهیزات راهبردی صنعتی کشور می‌افزاید: «سازوکار بومی‌سازی و تولید بار اول کالاهای فناورانه در قالب ماده ۱۰ قانون چشم‌تولید دانش‌بنیان به تصویب مجلس رسیده و این مسئله یکی از مسائل مهم صنعت کشور نیز است که به دلیل اینکه خرید این تجهیزات راهبردی به دلیل تحریم‌ها به ایران ممنوع است، موجب شده است چند برابر هزینه برای صنعت کشور ایجاد شود و صنعت نیز در این زمینه به مشکل خورده و بزمانند این تولید بار اول است.»

این نماینده مجلس در ادامه با اشاره به اهمیت تولید بار اول فرایند چشم‌تولید دانش‌بنیان تصریح می‌کند: «به

منظور مقابله هدفمند با این نظام تحریمی و در جهت حل مشکل محدودیت عرضه این اقلام و فناوری‌های استراتژیک و گلوگاهی، ما نیز باید با کمک شرکت‌های دانش‌بنیان به تولید بار اول این اقلام بپردازیم و به بومی‌سازی فناوری اقدام کنیم.»

میرتاج‌الدینی، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس خاطر‌نشان می‌کند: «راهکار تولید بار اول که راهکاری آزموده‌شده و موفقیت‌آمیز است، در زمینه خنثی‌کردن تحریم‌ها بسیار راهگشا خواهد بود و ورود فناوری به صنایع و دانش‌بنیان‌شدن صنایع بزرگ کشور را تحقق خواهد بخشید. در همین رو تولید بار اول و ترک تشریفات مرتبط بااین موضوع به کاهش اثرات تحریم در صنعت و اقتصاد کشور کمک خواهد کرد و در نهایت نیز با تولید بار اول موفق تجهیز راهبردی و موردنیاز کشور، یک قدم مهم در زمینه کاهش استفاده از منابع ارزی کشور و افزایش خودکفایی راهبردی به کشور خواهد کرد.»

رود به بازارهای صادراتی جدید

محمدصادق سالم، کارشناس حوزه علم و فناوری نیز با اشاره به اهمیت دستیابی به سازوکار بومی‌سازی و

خواهد شد فرایند بومی‌سازی و تولید بار اول با توجه به پیچیدگی و منحصربه‌فرد بودن، از طریق سازوکاری شفاف اما با ترک تشریفات انجام‌پذیرد و به دلیل ترک تشریفات تولید بار اول، شرکت‌های دانش‌بنیان، نیازمند هزینه‌های مربوط به حضور در فرایند مناقصه نیستند و از این نظر هزینه‌عقد قرارداد نیز به شدت کاهش می‌یابد. مزایای ورود یک شرکت دانش‌بنیان در فرایند تولید بار اول و به‌ثمر نشاندن این مسئله در این است که بهره‌مندی شرکت فعال در حوزه تولید بار اول جهت واردشدن به لیست دارندگان رتبه پیمانکاری و استاندارد حوزه وندور لیست یا لیست ارائه‌دهندگان خدمات (AVL)

محمدرضا میرتاج‌الدینی

عضو کمیسیون برنامه

بودجه و محاسبات مجلس

راهکار تولید بار اول که راهکاری آزموده‌شده و موفقیت‌آمیز است، در زمینه خنثی‌کردن تحریم‌ها بسیار راهگشا خواهد بود و ورود فناوری به صنایع و دانش‌بنیان‌شدن صنایع بزرگ کشور را تحقق خواهد بخشید، از همین رو تولید بار اول و ترک تشریفات مرتبط با این موضوع به کاهش اثرات تحریم در صنعت و اقتصاد کشور کمک خواهد کرد

دولتی است. همچنین پس از ایجاد مرجع فروش از طریق اجرای طرح تولید بار اول و قرارگیری در فهرست بلند پای فرمایان یا دریافت رتبه پیمانکاری، مسیر همواری کار حضور در قراردادهای بعدی را مسیر مناقصه خواهد بود و حتی امکان استفاده از تولید انحصاری و همچنین برندینگ و تبدیل‌شدن به‌ملی‌ترین ارائه‌دهنده استاندارد تولید محصول تحریمی یا وارداتی در کشور را در اختیار خواهد داشت.